

УДК 7.079

Наталія Савчук

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ МОНРЕАЛЮ (КАНАДА): ДИНАМІКА ФОРМ, ЖАНРІВ І СТИЛІВ

Автор статті вводить до наукового обігу узагальнення динаміки функціонування щорічного Українського музичного фестивалю Монреалю (Канада). Проаналізовано зміст репертуару учасників, виконавські форми, жанри і представлені стилі. Відзначено роль фестивалю в утвердженні політики мультикультуралізму Канади.

Ключові слова: музичний фестиваль, діаспора, музична культура українців Канади, Український фестиваль Монреалю, динаміка фестивалівних форм і жанрів.

Сучасний культурний простір українців діаспори неможливо уявити без великої кількості широкомасштабних проєктів, фестивалів і конкурсів.

Український фестиваль у діаспорі реалізовує потребу української громади виставити напоказ усі форми її специфічної спадщини порівняно з домінуючою культурою, тобто фестиваль, як ніяка інша форма культурної комунікації, дає можливість культурного самовираження, забезпечує порозуміння між різними етнічними співтовариствами. Це вихід для демонстрації української етнічної приналежності і її неперервності в рамках чужої цивілізації. Це дозволяє іммігранту українського походження ідентифікувати себе відкрито зі своєю групою, використати наданий ліміт часу, щоб святкувати, спілкуватися і виявляти свою специфічну етнічну індивідуальність, і ненадовго вирізнитися із натовпу нагромадження інших культур [5, с. 265].

Український фестивалівний рух за кордоном, який триває більше 70 років і відображає спектр найрізноманітніших функцій, форм та виразів, найбільш потужно представлений у Канаді.

Поширення фестивалівного руху викликало необхідність його дослідження в культурологічних і мистецтвознавчих працях як європейських науковців (П. Паві, Р. Шааль, Ж. Боже-Гарнье, Ж. Шабо), так і вітчизняних вчених (К. Жигульський, С. Зуєв, О. Зінкевич, К. Давидовський, Д. Зубенко, К. Резнікова, А. Пискач, М. Швед та ін.).

Окремо фестивалівний рух діаспори, зокрема, українців Канади, проаналізовано у монографії Г. Карась [5], хоча автор не виокремлює серед плеяди наймасштабніших Український фестиваль у Монреалі (Канада). Про окремих виконавців, незмінних його учасників, є статті Ю. Волощука [1], В. Дутчак [2],[3] тощо. Але досі не зроблено ніяких узагальнень, що і визначає мету і завдання пропонованої статті.

Отже метою статті є виявлення тенденцій і динаміки розвитку українського фестивалю в Монреалі, зокрема, форм, жанрів і стилів, з'ясування його ролі та значення в процесі відродження, збереження та популяризації української традиційної культури діаспори на сучасному етапі.

Матеріалами статті слугували дописи, рецензії, анотації, афіші з нагоди фестивалівних заходів періодичних видань діаспори, доступні в мережі Інтернет та інформація довідкового характеру з Інтернет-сайтів.

Фестиваль (з лат. *festivus* – святковий, веселий) – мистецький захід чи цикл заходів, що відбуваються одноразово чи періодично, в певному місті чи регіоні, в особливо урочистих обставинах і святковій атмосфері та об'єднані спільною тематикою. Вони організуються державною або місцевою владою, філармоніями, музичними товариствами чи спілками, приватними особами.

М. Швед визначає найважливіші функції фестивалів сучасної музики, які притаманні будь-якій конкретній акції і визначають престижність фестивалю [13]. А саме:

- активна популяризація нової та сучасної музики;
- пропагування нових імен;
- комунікація креативних еліт;
- репрезентація композиторами власних новинок.

Характерними ознаками будь-якого фестивалю є тематичне спрямування, обов'язковий елемент святковості, урочистості і організована структура – організатор або група організаторів з визначеними функціями.

Обов'язковою складовою фестивалю також є певна матеріальна база – приміщення або територія, де відбуваються фестивальні події і необхідні технічні засоби.

На відміну від окремих концертів чи виставок саме фестиваль надає можливість, поєднавши в єдиному просторі широку аудиторію, долучитися до мистецтва, сприйняти й оцінити його, а іноді, навіть, взяти участь в творчому процесі. Таким чином мистецтво стає ближчим і доступнішим для широкого загалу [4].

Український фестиваль у Монреалі – наймасовіше і найяскравіше українське свято діаспори у Монреалі, яке збирає тисячі відвідувачів і привертає увагу всієї громадськості Канади і проходить щорічно протягом 3 днів на початку вересня. Фестиваль заснований у 2000 році, коли Микола Кулішов, один із засновників Українського товариства допомоги іммігрантам «Зустріч» запропонував на засіданні монреальського відділу Конгресу українців Канади (КУК) відзначити День незалежності України під відкритим небом, у парку України біля православної катедри святої Софії. Свято відбулося в неділю 27 серпня 2000 року і отримало чималий успіх. Наступного року багато українців з Монреалу святкували День незалежності в Україні, з цієї причини КУК вирішив відзначити подію 8 вересня і назвати її Українським фестивалем з нагоди десятих роковин незалежності України. Фестиваль вдався, але витрати КУКу значно перевищили дохід від проведення свята. Тому, коли наступного року організовувалося Культурне товариство ім. св. Володимира і запропонувало КУК зайнятися підготовкою наступного Фестивалю, заперечень не було. Тому зараз організатором є культурно-освітнє товариство ім. Св. Володимира. У виконавчий комітет входять Х. Козак-Мастрофранческо (президент), П. Равський (виконавчий віце-президент), Ж. Кульчицька (фінансовий віце-президент), Р. Немцев (віце-президент, маркетинг і медіа), Я. Крейцар (віце-президент, розваги), Д. Іванський (спонсорство), Д. Федас (віце-президент, логістика), М. Суржиця (віце-президент, торговельні концесії), Г. Коврига (проспект фестивалю), Е. Уніат (секретар). Друзями та спонсорами фестивалю є численні організації та окремі особи [11].

Фестиваль має за мету підкреслювати як вклад української спільноти в розбудову Монреалу, Квебеку і Канади, так і показ національних традиційних та сучасних культурно-мистецьких надбань, тим самим утворюючи політику мультикультуралізму.

Найбільш загальне уявлення про мультикультуралізм як про ідеологію дає В.С.Котельников: «Мультикультуралізм – це концепція, яка пропонує визнати, що всі культури рівні і мають однакове право на життя. Мультикультуралізм пропонує інтеграцію (об'єднання) культур без їх асиміляції (злиття)» [6].

Політика мультикультуралізму є відповіддю національної держави на соціокультурний виклик, пов'язаний зі зміною етнотемографічної структури суспільства, що зумовлено, насамперед, характером сучасних міграційних процесів. Мультикультуралізм, по суті, означає напрацювання правил і норм співіснування різних культур та їх носіїв в одному соціумі, в єдиному правовому, соціальному та економічному просторі.

З точки зору реакції суспільства на культурне різноманіття, мультикультуралізм розглядається в роботах американського політолога Ч. Кукатаса [12]. Він виділяє ізоляціонізм як найбільш очевидну реакцію суспільства. Намагаючись захистити або зберегти свої традиційні переваги і привілеї або зі страху перед зміною культурної складової суспільства, правлячі кола вибирають політику ізоляціонізму, тобто підтримку культурної однаковості. Однак, здійснити цю мету досить складно, оскільки однієї політики обмеження імміграції недостатньо, і «приїжджі» меншості, так чи інакше, впливають на культуру титульної нації. Наступний підхід – асиміляторство. Це одна з альтернатив ізоляціонізму, яка полягає в тому, щоб допускати в країну приїжджих, але при цьому проводити політику їх асиміляції, обмежуючи тим самим масштаби впливу сторонніх на культуру приймаючого суспільства. М'яка мультикультурна реакція на існування культурного розмаїття – це відмова і від спроб не допустити її виникнення шляхом самоізоляції, і від прагнення не дати йому вкоренитися за рахунок асиміляції меншин. І останній – жорсткий мультикультурний підхід полягає в тому, що суспільство має вживати активних заходів для забезпечення таким людям не тільки повноцінної участі в житті суспільства, а й максимальних можливостей для збереження особливої ідентичності та традицій. Відповідно до цієї точки зору до різноманітності слід не просто ставитися толерантно – її потрібно зміцнювати, заохочувати і підтримувати, як фінансовими засобами (при необхідності), так і шляхом надання культурним меншинам особливих прав.

В країнах, створених на іммігрантській основі, процес взаємодії, інтеграції проходить набагато м'якше і безболісніше. І власне країною, в якій найбільш успішно вдалося здійснити політику мультикультуралізму, вважається Канада. Ідея збереження іммігрантами культурної ідентичності є

головною відмінною рисою канадського підходу. Але будь-яка культурна (етнічна, релігійна) своєрідність допускається лише за умови дотримання канадського законодавства і в його рамках. Тут розроблена широка нормативно-правова база і створена система державних органів федерального і провінційного рівнів, що відповідають за реалізацію політики мультикультуралізму.

Культурне товариство ім. Св. Володимира щорічно проводить благодійні вечори збору коштів для підтримки Українського фестивалю у Монреалі, які проходять зі значним успіхом і отримують велику кількість позитивних відгуків. Такі цікаві і змістовні вечори дозволяють зібрати значну кількість коштів для проведення фестивалю, що постійно продовжує зростати і привертає все більше відвідувачів.

Поєднання елементів культурної ідентифікації з символікою святкування третього Українського фестивалю у Монреалі і відзначення 11-ої річниці незалежності України знайшло своє відображення в логотипові фестивалю, завдяки унікальній, але концептуально простій графічній реалізації. Логотип Українського фестивалю у Монреалі, з хвилі свого створення і впровадження в 2002 році, виконує позитивну роль в загальному масштабі української громади як впізнана офіційна емблема фестивалю і залишається такою до сьогоднішнього дня. З першого ж погляду помітно, що логотип Українського фестивалю у Монреалі має за основу вінок — традиційну головну прикрасу із сплених квітів, яку носять українські жінки під час багатьох традиційних культурних подій. При ближчому погляді можна також помітити, що логотип Українського фестивалю у Монреалі зображує цифру 3 і що він містить три стрічки. Це означає третій рік святкування щорічного Українського фестивалю у Монреалі. З іншої перспективи дехто може зауважити, що логотип Українського фестивалю у Монреалі зображує відкриті кайдани, що символізує довгоочікуване і сподіване звільнення України від колишнього Советського Союзу. Лого фестивалю складається з 11-ох окремих елементів. Кожен з них репрезентує один рік незалежності України. 7 червоних маків вилетіли у вінок. Маки вільно цвітуть в українських степах і карпатських областях України. Ця квітка часто зображується на традиційних вишивках та багатьох українських мистецьких творах. Основа вінка — зелена пов'язка, яка своїм охоплювальним вектором символізує єдність України від західних до східних її кордонів. Синя і жовта стрічки є кольорами державного прапора України: синій колір символізує чисте небо, а жовтий — неозорі пшеничні лани. Помаранчева стрічка символізує єдність і солідарність України. Помаранчевий колір став символом свободи та незалежності під час «Помаранчевої революції» в Україні. Логотип є графічно збалансованою ілюстрацією, простою в художньому виконанні, проте багатою в передачі національного духу України, її цінностей, її різноманіття та спільного прагнення до незалежності [11].

Учасниками фестивалю є українські артисти, співаки, танцювальні колективи, як і з провінцій Канади і штатів США, так і з України.

Також у рамках свята представляються різноманітні виставки-стенди Спілки Української Молоді та Українського Національного Об'єднання у Монреалі присвячені історії розвитку української еміграції до Канади, історії України тощо. У 2005 році серед численних експозицій велике зацікавлення викликала виставка, присвячена засновнику мережі шкіл українського танцю в Канаді Василю Авраменку, спонсорована на Шевченківською фундацією. У 2007 році зацікавили стенди проекту встановлення пам'ятника Т. Шевченку в Оттаві та стенд-меморіал в пам'ять українців, інтернованих Канадою під час Першої світової війни. У 2008 році привертала до себе увагу виставка присвячена Голодомору. В 2011 році публіка насолоджувалася художньою та історичною виставками присвяченими 120-ій річниці поселення українців в Канаді, що була організована Спілкою українських художників Канади. Інша виставка прибула до Монреалу з Альберти і розповідала про перші кроки українців на канадській землі, її матеріали були перекладені французькою мовою за сприяння Української Канадської Фундації ім. Т. Шевченка.

Гості завжди можуть почастиватись стравами смачної української кухні та придбати вироби народних умільців - національні сувеніри. Прикрашена мальовничим живописом та соняшниками «Корчма» привертає до себе увагу поміж різноманіття кіосків зі стравами української кухні, концепт і реалізація якої належить товариству «Зустріч», що об'єднує новоприбулих українських іммігрантів.

Фестиваль традиційно проходить в парку України (Parc de l'Ukraine), що прилягає до вулиці України (rue de l'Ukraine). Тут завжди людно, панує доброзичлива атмосфера та гостинність. Кожного року на фестиваль приходять все більше людей, особливо молоді та представників інших національностей. І ось уже 5 років поспіль свято вітає близько 15–20 тисяч глядачів. Продовжується традиція співпраці з іншими національними громадами, зокрема, запрошуються до участі у концертах музиканти.

Аналіз концертів кожного фестивалю дозволяє зробити висновок, що незмінними учасниками є місцеві колективи та солісти, але кількість виконавців кожного року збільшується.

Мистецька програма фестивалю завжди надзвичайно різноманітна за стилями і виконавцями. Захоплюючі виступи артистів не залишають байдужою багатотисячну аудиторію цього мистецького заходу – народна, класична, популярна музика в їхньому виконанні лунає в парку безупинно.

Спробуємо прослідкувати динаміку кількості виконавців і відповідно розвиток форм, жанрів і стилів.

Проаналізуємо інформацію, починаючи з 2004 року, оскільки з цього часу доступна інформація в мережі Інтернет.

2004 рік – Василь Попадюк, Люба Гой, Анничка, танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль), танцювальний дует, дитячий ансамбль бандуристів, хор «Відлуння» (Монреаль), духовий оркестр «Батурин» (Торонто) і «Трембіта» (Монреаль), гурт «Львівські музики» та інші.

2005 рік – Василь Попадюк, танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль), духовий оркестр «Трембіта», вокалісти Галина Ваверчак та Оля Зельман, хор «Відлуння» (Монреаль), гурти «Львівські музики», «Карпатія», «Привіт» та інші.

2006 рік – Люба Гой, Оля Зельман, музичний ансамбль «Через» (Нью-Йорк), лемківський вокальний ансамбль «Під облачком» (Торонто), вокально-інструментальний ансамбль «Річка» (Монреаль), духовий оркестр «Батурин» (Торонто), гурт «Карпатія» (Монреаль), танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль), український танцювальний ансамбль «Чайка» (Гамільтон) та інші.

2007 рік – дует Володимир Гуменюк та Наталя Мельник, чоловічий хор (Оттава), вокально-інструментальні ансамблі «Українські барви» (Київ) та «Карпатія» (Монреаль), українська танцювальна група «Ми» (Торонто), танцювальний ансамбль «Україна» (Торонто), танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль) та інші.

2008 рік – Василь Попадюк, Марта Шпак (Україна), Галина Ваверчак, бандурист Володимир Мота (Монреаль), вокальний дует «Обереги» (Україна), чоловічий хор «Акорд» (Оттава), хор «Відлуння» (Монреаль), танцювальний ансамбль «Україна» (Торонто), танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль), бальний дует Катерина Кушнірюк і Даніель Захарія, українська танцювальна група «Ми» (Торонто) та інші.

2009 рік – Тереза Сокирка (Вінніпег), Володимир Мота (Монреаль), Галина Ваверчак, Марина Крейцар-Черняхівська (Монреаль), духовий оркестр «Авангард» (Торонто), хор «Відлуння», танцювальний ансамбль «Україна» (Торонто), танцювальні ансамблі «Троянда» і «Марунчак» (Монреаль), рок-група «UKRAINA» (Оттава), гурт «Зірка» (Судбурі) та інші.

2011 рік – Ігор Богдан (Калгарі, Альберта), дует «Мозаїка», хор «Відлуння», гурт «Тут і Там» (Саскатун, Саскачеван), гурт «Lemon Bucket Orchestra» (Торонто), танцювальний ансамбль «Веснянка», фольк-група «Зубрівка» (Онтаріо), танцювальна група «Сизокрилі» (Нью-Йорк) та інші.

2012 рік – Василь Попадюк, Володимир Мота, Софія Федина, Оресія, хор «Відлуння», гурти «Lemon Bucket Orchestra», «Заповідь», новостворений театр «Стожари», п'ять танцювальних ансамблів з Монреалю, Торонто та Нью-Йорку, десятки артистів та колективів з Монреалю, Торонто, Оттави, Гамільтону, України та Америки та інші.

2013 рік – 120 артистів і 25 колективів.

Василь Попадюк – знаменитий український скрипаль-віртуоз канадської діаспори (Торонто), «живий нерв», «маестро скрипка», «золота скрипка», «сучасний Паганіні». Його сьогоднішній репертуар і стиль виконання називають World Music. Вважають, що він створив власний жанр, звівши до купи класичну слов'янську, фольклорну, циганську, популярну музику і джаз. Його композиції неповторні. Цінуючи класику, понад усе любить національну музику, зокрема, гуцульську. Зі слов'янських – румунську, угорську, до душі – романтичний композитор Еніо Моріконе. Власні уподобання формують його репертуар. Володіє 15 інструментами, пише власну музику, створив свою концертну групу «Papa Duke» (більше 150 концертів на рік), яка випустила 4 CD, заслужений артист України (з 2009) [1].

Володимир Мота – український співак-бандурист (бас-профундо). З 1952 року проживає в Монреалі (Канада), де пізніше відкрив школу бандуристів (1969–1973). Він виступав на багатьох концертах, в церквах, на телебаченні, на Міжнародній виставці Експо–67 та інших пам'ятних подіях. Співак-бандурист мав концертні виступи у багатьох містах провінції Квебеку та інших провінцій Канади, в США, Англії та Україні (Львів, Тернопіль). В Канаді видав 2 свої ком пакт-диски:

«Бандурист» (2008) та «Твори Тараса Шевченка в піснях» (2011). За час своєї артистичної діяльності В. Мота отримав багато нагород, включаючи звання заслуженого діяча мистецтв України (2008). Він і нині продовжує виступати, незважаючи на вік (1927 р. н.) [3].

Духовий оркестр «Трембіта» і хор «Відлуння» при Спілці української молоді широко відомі далеко за межами Монреалю. «Трембіту» (керівник Моїн Госейн) засновано у 1968 році з метою розповсюджувати українську музичну творчість і допомагати у вихованні молоді. З нагоди святкувань тисячоліття хрещення України, в 1988 році колектив подорожував і виступав у містах Франції, Німеччини та Італії (Літургія з Папою Іваном Павлом II). В 2001 з нагоди 10-ої річниці Незалежності України «Трембіта» подорожувала по Україні та брала участь в офіційних святкуваннях в Києві [7].

Хор «Відлуння» (керівник Тетяна Навольська) існує багато років. До 1995 він називався хором «Боян» (керівником був Ростислав Куліш). У лютому 2002 року хор «Відлуння» успішно виступив на фестивалі «Festival de Lumiere», що проводиться квебекською спілкою «Alliance Chorale du Quebec» у соборі Notre Dame [8].

Український танцювальний ансамбль «Троянда» був заснований у 1989 році двома палкими ентузіастами українського танцю Т. Герасимович і Б. Климчуком. Їх метою було створення місцевого танцювального гурту, який міг би досягнути високого мистецького рівня, поєднуючи традиційну і сучасну хореографію. Сьогодні ансамбль нараховує близько 30 танцюристів. У репертуарі танці, притаманні переважно центральним та західним регіонам України. «Троянда» широко znana серед загальної громади Квебеку [10].

Український танцювальний ансамбль «Марунчак» був створений понад 45 років тому П. Марунчаком. «Марунчак» бере участь у різноманітних святах Монреалю і Канади, в тому числі Фестивалі народної творчості у м. Дрюмондвіль (Drummondville Folk Festival) і багатьох ключових подіях у Канадському музеї цивілізацій. На фестивалі музики, танцю і пісні, що відбувся у Central Technical Auditorium у Торонто, монреальських танцюристів було визнано кращими серед чотирьох українських колективів [9].

Отже, фестиваль презентує українське мистецтво в різноманітних формах – соло (вокальне, інструментальне, вокально-інструментальне, гумористичне), дует (вокальний, вокально-інструментальний, танцювальний), вокальне тріо, вокально-інструментальний гурт (група), ансамбль (вокальний, танцювальний, інструментальний), хор (чоловічий, мішаний), духовий оркестр. Від початку існування фестивалю мистецтво було представлено в основному місцевими виконавцями-аматорами, рідше професіоналами, які самовиражалися в різних формах, виконуючи зазвичай популярну вокальну музику, українські традиційні танці, рідше класичну музику (хор), оскільки професійних виконавців було мало. Взагалі фестиваль можна охарактеризувати як свято відпочинку, релаксації, нових знайомств, приємних зустрічей, і, відповідно, не вимагається серйозний для сприйняття матеріал. Також варто відзначити, що дуже рідко виконується автентичний фольклор, частіше фольк-рок, фольк-поп, тобто легка, розважальна музика.

За 13 проведених фестивалів збільшилася як географія виконавців (віддалені райони Канади, США, Україна, Європа), так і жанрів та стилів. Якщо спочатку здебільшого виконувалася популярна музика, то останнім часом зростає зацікавлення до стилю world music, тобто синтезу різних стилів і жанрів, органічним вплетенням народних мотивів, класики і року в єдине ціле, що втілено як у виступі солістів, так і більших форм. Особливо популярний цей синтез у виконанні вокально-інструментальних груп або гуртів. Також показовим є те, що за час проведення українського фестивалю зростає тенденція до «живого» виконання і, особливо, інструментального супроводу. Власне, зростає кількість вокально-інструментальних гуртів, які проявляють більшу креативність у виборі репертуару.

Отже, простеживши динаміку розвитку фестивалю, можна зробити наступні висновки: перевага вокальних жанрів над інструментальними;

збільшується кількість виконавців, як малих, так і великих форм, але домінуючими залишаються сольні виконавці;

урізноманітнюються форми виконання, формуються інструментальні малі колективи;

створюються вокально-інструментальні гурти, які виконують у нових синтетичних стилях;

незмінними учасниками є хори, які завжди вносять зерно класичного професійного виконання;

зростає рівень майстерності артистів – від аматорів до професіоналів;

Фестиваль є у серці культурного життя української громади м. Монреаль. Це не лише місце зустрічі поколінь канадців українського походження та нових іммігрантів. Це, перш за все,

захоплююче трьохденне святкування та можливість пізнати українську культуру для всіх жителів та гостей міста. Завдяки відданій праці добровольців, Фестиваль став широкомасштабною подією, висвітлюванню у пресі, по радіо і телебаченні Квебеку і Канади.

1. Волошук Ю. Стиль «World Musik» у виконавчій творчості скрипаля Василя Попадюка (Канада) : [родом з с. Мишин Колом. р-ну] / Юрій Волошук // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Вип. 17/18. – Івано-Франківськ, 2009–2010. – С. 31–35.
2. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХХІ століття: монографія / Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. – 488 с. ; іл.
3. Дутчак В. Г. Володимир Мота – бандурист українського зарубіжжя / В. Г. Дутчак // Народознавчі студії пам'яті В. Скуратівського: зб. наук. праць [ред.-упор. С. Садовенко], 23– 24 жовтня 2012 р. – К. : НАКККіМ, 2012. – С. 187–191.
4. Зуєв С. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Спеціальність 17.00.01 – Теорія та історія культури. / С. Зуєв. – Харків, 2007. – 18 с.
5. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія / Ганна Василівна Карась. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. – 1164с.
6. Котельников В. Мультикультуралізм для Європи: вызов імміграції [Електронний ресурс] / В. Котельников // Государство и антропоток [. – Режим доступа : <http://www.anthropotok.archipelag.ru/text/a263.htm>.
7. Оркестр «Трембіта» [Електронний ресурс] // Доступно за адресою : www.cym.org/ca/trembita.
8. Український інформаційний портал провінції Квебек [Електронний ресурс] // Доступно за адресою : www.quebec-ukraine.com.
9. Український танцювальний ансамбль «Марунчак» [Електронний ресурс] // Доступно за адресою : www.marunczak.com.
10. Український танцювальний колектив «Троянда» [Електронний ресурс] // Доступно за адресою : www.troyanda.net.
11. Український фестиваль у Монреалі [Електронний ресурс] // Доступно за адресою : <http://ukefestmontreal.org>.
12. Чандрас Кукатас. Теоретические основы мультикультурализма [Електронний ресурс] / Кукатас Чандрас. – Доступно за адресою : <http://www.inliberty.ru/library/study/327/>.
13. Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики в Україні на новому етапі (1990 – 2005 рр.). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Спеціальність 17.00.01 – Теорія та історія культури / М. Швед. – Львів, 2005. – 209 с.

Автор статті вводить в научний оборот обобщені динаміки функціонування щорічного Українського музичного фестивалю Монреалю (Канада). Проаналізовано зміст репертуару учасників, виконавчі форми, жанри та представлені стилі. Відзначено роль фестивалю в утвердженні політики мультикультуралізму Канади.

Ключевые слова: музичний фестиваль, діаспора, музичальна культура українців Канади, Український фестиваль Монреалю, динаміка фестивалів форм і жанрів.

The author introduce generalization of functioning of annual Montreal Ukrainian Musical Festival(Canada) to scientific circulation. The content of participants' repertoire, performing forms, genres and styles are analyzed. The role of Festival is pointed to strengthening of Canada's politics of multiculturalism.

Key words: musical festival, Diaspora, musical culture of Canada's Ukrainians, Montreal Ukrainian Festival, dynamics of forms and genres.

УДК 7.079 (438)

Леся Пронь

ФЕСТИВАЛЬ MATERIA PRIMA ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ – КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН МІСТА КРАКОВА

У статті подано аналіз фестивалів «Materia Prima», що проводяться в м.Краківі і стали важливою складовою образу сучасної регіональної культури Польщі.

Ключові слова: Краків, фестиваль «Materia Prima», театр ляльок.

© Пронь Л., 2014.